

Remissvar

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
E-post:
li.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
li.eu-fonder.28@regeringskansliet.se

Vårt ärendenummer: 2025/144
Ert ärendenummer: LI2025/01620

2025-12-18

Ang. promemorian "Inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet"

Tillväxtanalys ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser har mottagit rubricerad remiss av Landsbygds- och infrastrukturdepartementet för yttrande.

I korthet innebär Kommissionens förslag att ny, mycket stor, fond tillskapas och tillämpas under perioden 2028-2034. Den nya fonden ersätter nuvarande system med parallella fonder. Systemet med regionala program ersätts med en nationell och regional partnerskapsplan (NRP) och en interregplan för unionen. Den nya fonden ska vara komplementär till de nya fonderna Europeiska konkurrenskraftsfonden och Fonden för ett sammanlänkat Europa.

Tillväxtanalys har förståelse för Kommissionens intention till omorganisering för att kunna möta framtida utmaningar på olika politikområden på ett nytt sätt. Några motiv som uppges till förändringsförslaget är förenkling för att minska den administrativa bördan för medlemsstaterna och stödmottagarna, flexibilitet med medlen, dvs. att de inte

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Postadress
Studentplan 3
831 40 Östersund

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se

www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

läses inne i stuprör, och samstämmighet mellan satsningar i olika medlemsstater. Detta är i sig lovvärt.

I förordningen sägs att varje medlemsstat bör organisera och genomföra ett omfattande partnerskap för den nationella och regionala partnerskapsplanen. Det ska vara i linje med principen om flernivåstyre och bottom-up-strategin. Regeringen har nyligen beslutat att hitta nya former för strukturfondskap baserat på en granskning av Riksrevisionen. Några iakttagelser var; systemet är komplext, stort antal involverade aktörer och otydliga ansvarsförhållanden.

Tillväxtanalys bedömning är att ett program som ska omfatta alla politikområden riskerar att bli väl komplext. Då programmet ska synkroniseras med satsningar i konkurrenskraftsfonden kan satsningsområden och mycket stora projekt redan avgöras i arbetet med programmet. Det kan innebära att väl utvecklade regioner ställs mot mindre utvecklade områden och att olika intressen ställs mot varandra, små och medelstora företag mot stora företag, eller att regionerna frikopplas helt. Det senare riskerar att minska möjligheterna att hantera geografiska olikheter och därmed även lägre acceptans och legitimitet för fonden. Tillväxtanalys anser att frågan om partnerskapet behöver utredas i god tid med hänsyn till att programmeringen sker på nationell nivå och att konkurrenskraftsfonden kommer hanteras av Kommissionen. Partnerskapets sammansättning blir betydelsefullt, men också en utmaning i sig själv, med tanke på fondens mycket breda inriktning.

Då utpekade områden för insatser i den nationella och regionala partnerskapsplanen ska ha samstämmighet med EU:s prioriteringar t ex den nya gröna industripolitiken kan arbetet ha stora inslag av industripolitik. Det är troligt EU:s satsningar för att nå det nyligen beslutade målet 2040 för klimatpolitiken kommer vara särskilt intensivt under denna budgetperiod. Tillväxtanalys har i tidigare remissvar pekat på att det behöver finnas en koppling mellan EU:s komparativa fördelar och att en/eller viss typ av teknologi gynnas. Vi vill uppmärksamma risken för privilegiejakt (rent-seeking) där en viss typ av företag och/eller en viss teknologi gynnas ex ante. Det är istället entreprenörskap och internationell konkurrens som bidrar till systemförändringar och inte riktade storföretagsstöd¹.

I förslaget stadgas att satsningar ska utvärderas och att en organisation ska skapas för det. Tillväxtanalys anser det är mycket viktigt. Vi vill dock påpeka att artikel 63 endast ställer krav på att momsregistreringsnummer och skatteregistreringsnummer ska samlas in utöver annan data. Det är inte tillräckligt för att skapa förutsättningar för djupare utvärderingar. Här krävs åtminstone organisationsnummer att även organisationsnummer samlas in, gärna även ett arbetsställenummer/CFAR-nummer, för att mer precist kunna utföra geografiska analyser.

¹ Här hänvisar vi till vårt remissvar i ärende KN2023/02708: EU-kommissionens förslag till förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Industry Act och vårt remissvar ”Angående EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial – European Critical Raw Materials Act (CRMA). Ert dnr: KN 2023/02645, vårt dnr: 2023/33.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit avdelningschef Håkan Gadd. Analytikern Jörgen Lithander har även medverkat.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100-6164